

Пролетарі всіх країн, єдняйтеся!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 40 (1693)

18 ГРУДНЯ 1987 РОКУ.

Ціна 2 коп.

25 грудня
1917 року
І Всеукраїнський
з'їзд Рад
проголосив
Україну
Республікою Рад

Рішення XXVII з'їзду КПРС-в життя!

у парткомі ОДУ

У партію приймати кращих

На черговому засіданні парткому розглянуто питання про роботу по прийому в ряди КПРС і вихованню молодих комуністів у парторганізаціях юридичного, історичного та механіко-математичного факультетів у світлі вимог Постанови ЦК КПРС «Про серйозні недоліки у роботі Ташкентської обласної парторганізації по прийому в партію і зміцненню партійних рядів».

Зокрема відзначено, що партійні бюро названих факультетів усі основні питання відбору, прийому в партію і виховання молодого покоління вирішують в дусі статутних вимог, надають допомогу у роботі студентської партгрупки.

Більшість кандидатів у члени партії знають і дотримуються вимог Статуту КПРС, успішно проходять свій кандидатський стаж і роблять особистий внесок у підвищення якості підготовки університетом спеціалістів.

Разом з тим, як відзначено у постанові, рівень роботи партбюро юридичного, історичного і механіко-математичного факультетів по відбору в партію і вихованню молодих комуністів ще не повністю відповідає вимогам перебудови. Мали місце недостатньо вимогливий відбір кандидатів у члени партії і недоліки у їх вихованні (О. Лобова, І. Буянська, П. Райнов), порушення молодими комуністами статутних вимог (А. Трепалюк, В. Шаповал, А. Яцек, А. Лазаренко та ін.). Значна частина молодих комуністів на юридичному і механіко-математичному факультетах мають слабку академічну успішність.

У факультетських парторганізаціях поки що не вироблена чітка і ефективна система роботи з молодим поповненням. Нагромадилася чимало проблем і в організації роботи школи молодого комуніста. Це стосується не тільки програми, методики і форм проведення занять, але й певною мірою учбової дисципліни слухачів.

Партком поставив завдання перед цеховими парторганізаціями посилити вимогливість при відборі в партію, забезпечити всебічне обговорення кожної кандидатури. У практиці слід вводити попереднє обговорення заяв про прийом на відкритих зборах, у партгрупах, з урахуванням думки безпартійних. Прийом у партію має бути ефективним засобом ідейного та організаційного зміцнення парторганізації, посилення її впливу на хід перебудови вищої освіти в колективі і в університеті в цілому.

У постанові також говориться про необхідність більш вимогливо підходити членам КПРС і комсомольським бюро до рекомендацій, які вони дають вступаючим у партію, залучати до партійної і комсомольської відповідальності за порушення вимог Статуту КПРС у даному питанні.

Редакції багатотиражної газети «За наукові кадри» рекомендовано регулярно публікувати матеріали, які розповідають про роботу парторганізацій по підготовці молодого партійного поповнення.

Редакції багатотиражної газети «За наукові кадри» рекомендовано регулярно публікувати матеріали, які розповідають про роботу парторганізацій по підготовці молодого партійного поповнення.

перебудова-це ініціатива

Ви бачили коли-небудь газету без назви? Можу сперечатися — ніколи. І тим не менше, вона реально існує і, більше того, здається, одразу ж завоювала величезну популярність у читачів. Явище незвичайне, гідне того, щоб бути зафіксованим у книзі Гінеса.

дається вам, читачу! Нам, студентській редакції, дуже подобається назва «Радикал», яка відбиває нашу професійну спеціалізацію і дух радикальних змін у суспільстві. Дуже хочеться, щоб дух газети співпав з духом часу!

Про що і якою їй бути? Жи-

вах окремого підрозділу, про життя гуртожитків, про учбовий процес, про враження учасників обмінних студентських загонів.

Уже в першому номері засновники газети підтвердили, що вони справді працюють у дусі перебудови: їх слова не

І серйозно, і жартома

Мабуть, час сказати, про яку ж газету йде мова. Цікавий експеримент затіяли студенти мехмату: випускати стіннівку змінними редакційними екіпажами. По-перше, є можливість змагатися на кращу вигадку, гостроту і актуальність проблематики, по-друге, легше уникнути небезпечного захворювання, що веде до штампу думки і тематики — це мовою газетників називається «списався». І ще одна важлива обставина: за такого розкладу більшість студентів мають можливість випробувати себе у редакційній справі.

Отже, який же маніфест першої редакційної п'ятірки?

«Перед вами, — говориться у зверненні до читачів, — перший номер газети. Визначально, що вийшла вона у понеділок, і, як бачите, вийшла без назви. Право вибору назви на-

вою! Чесною! Справжньою! Бути борцем! Бути громадянином! Ми хочемо, щоб газета була саме такою — і такою вона буде!

Нас із посмішкою запитують: «А про що ж таке ви будете писати, що зачепить людей за живе, пробудить їх від сплячки?»

Та про все! Про перше у країні ОМК, про самоуправління в медіні, про госпрозрахунковий театр-студію і студентське кооперативне кафе політеху, про обласний центр НТТМ, до речі, також один із перших у країні, про молодіжне творче об'єднання (МТО) Центрального РК ЛКСМУ і про те, як студенти нашого факультету організували госпрозрахункову лабораторію «Алгоритм» при МТО, котра займається програмним забезпеченням, про студентське бюро, що створюється в ОДУ на пра-

розходяться з ділом. Гостропроблемні і досить професійні інтерв'ю з деканом студентського деканату Наталею Ковальчук, а також викладачами С. М. Покасем і А. Т. Яровим, які проводять Марія Ананьева та Ніна Лушніченко, дає матеріал для роздумів і сатиричний опус «під Жванецького» Валерія Поліщука.

Є й інші матеріали, в тому числі і поетичного жанру, котрі не залишать байдужим прискіпливого читача. Коротше кажучи, перша спроба виявилася вдалою. А трудилася, щоб вона мала такий результат, бригада третьокурсників, в якій, крім уже згаданих перших двох, гідно заявляють про себе імена О. Романовської, А. Павленка, Д. Теслера.

Легкого вам пера, колеги!

М. УСПЕНОВ.

За владу Рад на Україні

В постанові Політбюро ЦК Компартії України «Про 70-річчя проголошення Радянської влади на Україні і утворення Української РСР» підкреслено, що «з перемогою Великого Жовтня в Петрограді і центральних районах Росії нерозривно пов'язаний початок соціалістичної епохи в житті українського народу».

Робітники й селяни України разом з російським народом під керівництвом більшовиків брали активну участь у гострих класових битвах проти поміщиків і капіталістів, буржуазно-націоналістичної контрреволюції, добиваючись пере-

моги соціалістичної революції на Україні. Суперечливі тенденції та прагнення різних соціальних груп трудящих України партія більшовиків зуміла спрямувати на розв'язання основного питання революції — встановлення влади Рад на Україні.

В мобілізації сил українського народу на боротьбу за перемогу влади Рад надзвичайну роль відіграла написана В. І. Леніним й ухвалена VII (Квітневою) конференцією РСДРП резолюція з національного питання. Цей документ підтверджував непохитність принципу національної програми більшовицької партії — визнання за всіма народами Ро-

(Закінчення на 3-ій стор.)

Письмо в редакцию

УВАЖАЕМЫЙ РЕДАКТОР!

Обращаюсь к вам с этим открытым письмом в надежде, что оно будет определенным вкладом в ту откровенную дискуссию, которую вы предложили начать, опубликовав на страницах «За наукові кадри» статью «Разночтение» [20.11.87 г.].

Вы совершенно справедливо отмечаете, что «гласность — дело политическое». **МЫ ДВУМА РУКАМИ ЗА ТО, ЧТОБЫ НАШИ ДЕЛА СОВЕРШАЛИСЬ ИМЕННО ТАК: ОТКРЫТО, КОЛЛЕГИАЛЬНО.** Исходя из этого, методы работы должны соответствовать цели: расширять демократию, воспитывать самозабвенное (мы не боимся этого слова) отношение к делу, устанавливать открытые, прямые отношения между людьми. Дух анонимности, скрытности полностью неприемлем.

Что же выводит по-вашему! Наш коллега обращается к вам с письмом. Вы его публикуете (И ЭТО ЗДОРОВО, Т. К. В ПИСЬМЕ ПОДНИМАЮТСЯ ВАЖНЫЕ ВОПРОСЫ ПО УЛУЧШЕНИЮ РАБОТЫ АТТЕСТАЦИОННОЙ КОМИССИИ). Нам мыслится, что данное письмо должно было быть отправной точкой для обсуждения. Вы же посчитали, что проще будет, если комментарии и выводы делает главный редактор. Возможно это и не лишено смысла. Но... вы в своих ком-

ментариях предпочитаете цитировать те факты и высказывания, которые с вашей легкой руки заведомо представляют нас в неприглядном свете. Например, из разговора с заместителем декана Емельяновой Л. Л. вы приводите только ту часть, где говорится о негативных моментах в анкетировании, умалчивая (не умышленно ли!) суть организации его, которая, может быть, и не лишена рационального зерна.

Вы ссылаетесь на мнения анонимов факультета, сопровождая их восхитительным знаком. Впору и нам сказать: «И это-то при сегодняшней гласности! И это газета, которая должна бороться за открытость!» Не кажется ли вам, что такие методы работы — это признаки вчерашнего дня! Напомню вам в этой связи, что журнал «Крокодил» отказался рассматривать анонимные письма. Создается впечатление, что ваши комментарии базируются на поверхностном и торопливом ознакомлении с жизнью факультета. Ни на одном из наших собраний вы не были, вы не побеседовали с нашими коллегами, которые непременно назвали бы себя (а таких большинство). Ваш вывод об отсутствии гласности на факультете представляется нам необоснованным и даже тенденциозным.

По поручению профбюро факультета РГФ
В. ЧЕБОТАРЬ,
председатель профбюро.

тивиста перестройки: М. В. Мирошниченко, В. А. Кухаренко, А. А. Гриценко. Не поверю, что этими товарищами на факультете исчерпывается список преподавателей, действительно работающих в духе перестройки, с высокой отдачей и творческим горением или, выражаясь вашими словами, с «самозабвенным отношением к делу». А разве нет негативных примеров? Так в чем же дело, что помешало партийному бюро назвать конкретные имена?

Некоторые товарищи мне говорят: надо знать специфику факультета РГФ, М. З. Яцию трудно работать в такой обстановке. Согласен, обстановка, в самом деле, «специфична». Однако, я совершенно убежден, что если и дальше прямой, самокритичный, откровенный, неприкрытый, истинно партийный разговор мы будем подменять округлыми, никого не задевающими формулировками «а ля РГФ», то эта «специфичность» рискует далеко зайти.

На упомянутом партийном собрании выступили коммунисты товарищи В. Г. Таранец, О. А. Мартынюк, В. Г. Зинченко, Н. М. Тхор, П. Н. Войцеховский, А. А. Гриценко, Э. С. Друтейко, О. Н. Филимонов, М. С. Латушкина, Л. Н. Голубенко и беспартийный тов. Д. В. Малявин.

В целом это были интересные выступления, проникнутые искренней заботой о совер-

ПЕРЕСТРОЙКЕ МЕНЕЕ ВСЕГО НУЖНО ВОСПЕВАНИЕ, НЕКРИТИЧЕСКОЕ ВОСПРИЯТИЕ...

КРАИНЕ СИЛЕН У НАС КОНСЕРВАТИЗМ ИНЕРЦИИ, КОНСЕРВАТИЗМ ПОКОЯ, ПРИВЫЧКИ, УДОВЛЕТВОРЕННОСТИ СОБОЙ. СПРОСИТЕ ТАКИХ ЛЮДЕЙ: ЧТО, ОНИ ПРОТИВ ПЕРЕСТРОЙКИ? ДА ОНИ ОБЕИМИ РУКАМИ «ЗА». НО ДОХОДИТ ДО ДЕЛА, И СРАБАТЫВАЮТ ПРЕЖНИЕ СТЕРЕОТИПЫ МЫШЛЕНИЯ, РАБОТЫ.

(Из выступления члена Политбюро, секретаря ЦК КПСС А. Н. Яковлева на совещании руководителей средств массовой информации).

когнито. Надо быть добросовестным».

М. С. Латушкина: «Аттестация у нас прошла очень обоснованно и тщательно. На комиссию вызывали только тех, кто в этом нуждался. У нас всем все было объяснено. И в связи с этим совершенно непонятными кажутся выводы и оценки редактора. Как можно было такое написать: «Нема справжньої гласності на факультеті». Да наш факультет тем и славится, что у нас всегда была гласность».

Итак, кто же прав: газета, «посмешная» критиковать факультет РГФ, недавно получивший переходящее Красное знамя, или защитники ложно понимаемой чести мундира?

В принципе, отвечая вам на письмо и другим критикам, я мог бы ограничиться всего одним замечанием: если бы на факультете РГФ на стенде для всеобщего обозрения была бы вывешена газета «ЗНК» с материалом «Різночитання» да

ложенья про анкетування не було. Бланки анкет на кафедрах без догляду не валялися».

По-моему, все понятно. Но, может быть, на факультете РГФ прочли нечто иное, например: «Грубые нарушения положения об анкетировании у нас были, бланки анкет на кафедрах валялись без присмотра». Могу только надеяться, что рано или поздно регулярное чтение журнала «Крокодил» позволит развить у некоторых товарищей чувство юмора.

И, наконец, последнее из ваших обвинений. Вы пишете: «Ни на одном из наших собраний вы не были, вы не побеседовали с нашими коллегами, которые непременно назвали бы себя (а таких большинство)».

Критику признаю. Я, действительно, ни на одном из собраний у вас на факультете не был. Постараюсь исправиться. Но ведь и на нынешнее собрание меня никто не пригласил — ни декан факультета, ни парторг, ни вы, наконец, как председатель профбюро. И появился я у вас по собственной инициативе.

И чтобы не было в дальнейшем новых разночтений, хочу процитировать еще одно выступление на партийном собрании факультета.

Доцент кафедры грамматики английского языка Д. В. Малявин сказал: «На прошлом ученом совете факультета утверждались списки резерва для замещения руководящих должностей. Как он составлялся, мы не знаем. В этих случаях нам обычно говорят: «Есть мнение». А чье мнение? Наше? На кафедре этот вопрос не обсуждался. Нам сказали, а мы проштамповали. А результаты анкетирования студентов? Я до сих пор не знаю, какой же бал мне поставили. Кто-то же должен мне сказать, очевидно? Иначе зачем его проводили!»

Со многими приходится встречаться мне в университете: с деканами факультетов, заведующими кафедрами, преподавателями, студентами. И никто не скрывает: трудная штука, перестройка. Подается со скрипом. Особенно нелегко приживается гласность, принципы демократии. И это естественно, потому что всей стране новое дается с трудом. И только на факультете РГФ в Одесском госуниверситете с этим все в порядке. Как говорят, дай-то бог.

Вот, кажется, и все. Думаю, членам профбюро есть смысл еще раз прочитать то, что было сказано в адрес редактора товарищами Э. С. Друтейко (кстати, заместителем секретаря парторганизации по идеологической работе), М. С. Латушкиной и в вашем собственном письме.

А закончить хочу следующим. Последней (не считая секретаря парткома) на партийном собрании выступила декан факультета Л. Н. Голубенко. Ни одного слова упрека в адрес газеты «ЗНК»! Ах, уж эта дипломатия. И если она — одно из основных средств в арсенале перестройки на факультете РГФ, тогда мне остается сердечно поздравить его коллектив с успехом!

Н. ЩЕРБАНЬ.

И СНОВА РАЗНОЧТЕНИЯ

Уважаемый товарищ В. Чеботарь!

Думаю, вы не станете возражать, если я вкратце напомню читателям газеты, какие события вы имеете в виду, тем более, что, насколько мне известно, номер газеты со статьей «Разночтения», по непонятным для редакции причинам, не дошел до преподавателей и студентов, работающих в учебном корпусе на Пролетарском бульваре. Попутно отмечу, что меня как редактора немало удивляет, что партийные бюро факультетов, размещенных в этом здании, и особенно студенческий профком (председатель тов. С. Кичмаренко) проявляют такое поразительно безразличие к распространению газеты в коллективах. В этом я лично усматриваю политическое недомыслие.

Итак, о чем была статья «Разночтения»? («ЗНК» № 36 от 20 ноября с. г.). Доцент кафедры грамматики английского языка Елена Анатольевна Жаборюк обратилась в газету с письмом, из которого два основных тезиса считаю важным процитировать: «Следует отметить, что это мероприятие (аттестация преподавателей — Н. Щ.), исключительно важное для активизации человеческого фактора и повышения ответственности каждого преподавателя за качество своей работы, прошло на факультете не совсем продуманно, без должной подготовки и, что хуже всего, с нарушением принципов демократии и гласности, таких необходимых в нашей жизни сегодня». И второе: «Нельзя считать нормальным и то, как прошло на факультете анкетирование студентов».

Редакция сочла (и нашу правоту подтвердили последовавшие после публикации «Разночтения» события на факультете РГФ), что будет правильным передать гласности письмо доцента Е. Жаборюк. В нашей правоте нас еще больше укрепило ваше, Владимир Викторович, замечание о том, что в письме Е. Жаборюк «...поднимаются важные вопросы по улучшению работы аттестационной комиссии». Полагаю, что это и мнение всех членов

профсоюзного бюро факультета РГФ, от имени которых вы обратились в редакцию.

А сейчас, чтобы читателям были более понятными позиции каждой из сторон, я хочу вспомнить партийное собрание на факультете РГФ, на котором партбюро (секретарь М. З. Яций) отчитывалось о руководстве работой по перестройке на факультете. Замечу, что собрание прошло 8 декабря, то есть спустя полмесяца после выступления «ЗНК». Скажу сразу, что лично я собранием, как и докладом на нем, был разочарован. И не скрою, что в этом мое мнение разошлось с мнением секретаря парткома тов. Кондратюка И. И., что считаю вполне нормальным.

О чем же шла речь в докладе? Секретарь партбюро Михаил Захарович Яций обстоятельно говорил о тех общих проблемах, которые переживает сегодня советская высшая школа в процессе перестройки, назвал мероприятия, проведенные кафедрами факультета в различных сферах деятельности преподавательского и студенческого коллективов.

Хорошо сказал докладчик о велеии времени — необходимости воспитывать как студентов, так и преподавателей нового типа. Мне особенно понравилась его слова о том, что современного преподавателя должны отличать высокая профессиональная эрудиция, педагогический талант, чувство собственного достоинства и совесть.

Говорил Михаил Захарович и о важности аттестования преподавателей, анкетирования студентов, о необходимости выработки более точных критериев оценки преподавательского труда, о недопустимости субъективизма в работе аттестационных комиссий. Очень правильные, очень своевременные слова!

Так чего же, спросите меня, «разочарование» от доклада? Постараюсь объяснить. В докладе были названы три ак-

шенствовании учебно-воспитательной и научной деятельности факультета. Немало справедливых претензий было высказано в адрес парткома и администрации университета.

Но вот я снова внимательно перечитываю подробную запись этих выступлений и вновь убеждаюсь, что, за редким исключением, товарищи даже не упомянули событий, которые «сотрясли» факультет накануне этого собрания. Я имею в виду подогреваемую отдельными должностными лицами факультета нездоровую реакцию на критическое выступление «ЗНК» об отсутствии гласности на факультете. И самое удручающее то, что об этом не было ни слова сказано и в самом докладе. Можно ли считать такое положение вещей нормальным? А вот почему это так, я сейчас отвечу.

Но перед этим максимально точно постараюсь воспроизвести (в записи от руки, и, надеюсь, что тов. Емельянова Л. Л. не обвинит меня в искажении смысла) два выступления на собрании (оговорюсь сразу: в части касающейся предмета нашего разговора) — старшего преподавателя кафедры немецкой филологии Э. С. Друтейко и доцента кафедры грамматики английского языка М. С. Латушкиной.

«Демократизация и гласность», — сказала тов. Друтейко, — основные принципы перестройки. И, касаясь этих вопросов, нам не следует забывать, что мы должны быть очень принципиальными и объективными. И добрыми.

Нас можно критиковать, но в этом случае редакция газеты должна быть и объективной, и принципиальной. А что мы читаем: «На факультете нет «справжньої гласності». Редактор, очевидно, не понимает, что «настоящая» и «широкая» — это разные вещи. Меня удивила позиция главного редактора. В период гласности, когда идет широкое обсуждение всех событий, у нас «критикующие» остаются ин-

проведено собрание трудового коллектива со свободным обсуждением критического выступления газеты, я бы безоговорочно сказал: да, на факультете РГФ и гласность, и демократия есть.

А что, Владимир Викторович, было на самом деле? Можете вы не знаете, что за очень редким исключением никто из преподавателей, а тем более студентов и в глаза не видел этого номера.

А теперь вернемся к вашему письму. Очевидно, после того, что я только что сказал, вам и самому кажутся смешными ваши слова в письме: «Мы двумя руками за то, чтобы все наши дела совершались именно так: открыто, коллегиально». Полноте! Спросите только у двух членов профсоюзного бюро, которое вы возглавляете, — товарищей Р. М. Насиковского и В. Г. Волошина, видели ли они текст письма, составленного вами «по поручению профбюро». Странное понимание гласности, не правда ли?

Но меня еще больше поразило тот факт, что секретарь партийной организации факультета М. З. Яций даже не знал о такой редкой инициативе профбюро. Нет, я согласен с вами, что «дух анонимности, скрытности полностью неприемлем».

Вы пишете: «Из разговора с заместителем декана Емельяновой вы приводите только ту часть, где говорится о негативных моментах в анкетировании, умалчивая (не умышленно ли?) суть организации его, которая, может быть, и не лишена рационального зерна». Не знаю, что и ответить на это. Ведь в моих комментариях о разговоре с тов. Емельяновой Л. Л., если вы сами-то читали статью, приедено всего девять газетных строк. И я прошу извинения у читателей, что вынужден повторить их еще раз: «Зустрівся я і з Л. Л. Емельяновой. З її слів, досвіду проведення такого анкетування на факультеті, справді, ніхто не мав, але грубих порушень по-

Портрет Якилини Бастенчук

Останні два-три роки Ліна Авер'янівна не буває у раді ветеранів університету. Ноги не слухаються, хвороби здолали. Навколишній світ скоротився до розмірів кімнати. Зв'язок із зовнішнім світом — телевізійний, газетно-журнальний, телефонний. Добре, що дзвонять друзі, але час поступово забирає і ці нечасті голоси. Як багато хвилин з'явилося раптом порожніх і нерухомих. А як вони мчали колись...

Я не кваплю господиню, стараюся не задавати зайвих запитань, знаю, що найважчі з них ще попереду. Нехай тиха розповідь-спогад заповнить простір цієї німнати персонажами роману, якому ніколи не судилося потрапити до друку. Але у світ він потрапив, у світі він був, був реальністю.

...Пощастило народитись у великому селі Вінницької області. Чому пощастило? Хоч би тому, що там була церковно-приходська школа. Записалася туди сама, в 1917 році. Походження робітничо-селянського. Батько — слюсар на цукровому заводі, мати — селянка, власниця однієї десятини землі. У них було тринадцятеро дітей, а вижили дев'ятеро. Я — наймолодша. Коли на Україну прийшла Радянська влада, при цукровому заводі відкрили 4-класну трудову школу. Там закінчила четвертий клас. Хотілося вчитися далі. Надумала поїхати до старшого брата, в нападську агрокомуну на станції Веселий Кут, що на Одещині: там була 5-річна школа.

Чому канадська? А річ у тім, що ви, мабуть, чули: українські бідняки їздили до революції на заробітки в Канаду. Мій старший брат також поїхав і прожив там десять років. Повернувшись там мої земляки добре доводило виконувати найчорнішу роботу. Мій брат працював і вантажником, і кочегаром, і шофером, і кухаром. Там же вступив до партії більшовиків. 1924 року велика група українців повернулася на Батьківщину. Їм виділили значну ділянку землі, поміщицький дім-садибу, різні господарські прибудови тощо. Вони привезли з собою сяку-таку сільськогосподарську техніку, насіння, продукти. І виникла канадська агрокомуна. Потім на базі цієї комуні організувався колгосп. Тепер, до речі, це — підшефний колгосп Одеського університету. Тут, у комуні, я вперше в житті скуштувала справжнього білого хліба. На все життя запам'ятала довгі столи нашої їдальні. Брат (він був шеф-поваром), скликав усіх вільних від польових робіт, — а це були в основному діти — і ми ліпили вареники. Він казав: коли на всіх столах буде повно, тоді й годі. Ідців було багато.

...1928 року в сільську раду прийшло дві півніки на робітфак. Так я стала одеситкою. Батьки не хотіли мене пускати. Батько казав: «Нащо тобі вчитися, однаково, пелюшки пратимеш...». Тоді в мене вже була мала донечка. Влаштуватися з дитиною в гуртожиток було важко. Врешті-решт це вдалося. Нас у кімнаті жило семеро: п'ятеро дівчат, я і донечка. Тоді працювали не тижнями, а декадами. Вихідні часто співпадали з учбовими днями. Дівчата мені допомагали. Влаштували чергування так, щоб я не пропускала багато лекцій. (А ми тепер боремося, боремося за студентське самоврядування — О. Г.).

Наш робітфак діяв при інституті народної освіти, куди я й перейшла через три роки. А потім, як вам відомо, інститут реорганізували в університет. Далі...

...Далі Ліну Семенюк, відмінницю, активістку, старосту курсу залишили в аспірантурі при кафедрі фізіології людини і тварин, кафедрі, якою заведу-

вав чудовий вчений, професор Євген Іванович Синельников. Життя ніби пішло на лад. Було все: улюблена справа, друзі, колеги, чоловік і дочка. Жили, щоправда, бідно. Уявіть собі кімнату для сімейних, де живе три подружжя. Йшов 1937 рік...

— Мос дівоче прізвище Бастенчук. Батьки назвали мене Якилиною. Але в комуні я стала Ліною: нащо тобі, сказали мені, таке довге ім'я. Семенюк — прізвище чоловіка. Він був із бідняків, з тих, кого називали «голодою». Більшовик, секретар сільради. В 1927 році його послали до партшколи в Кам'янець - Подільський, а потім перевели до Одеської партшколи. Після її закінчення він вступив до нас на історичний факультет. Ми вчилися разом, разом і закінчили 1936 року університет. У студентські роки він працював інструктором відділу народної освіти в Одеському обкомі партії, а потім став звільненим секретарем парткому університету. По закінченні університету його призначили другим секретарем колишнього Ворошиловського райайкомкому м. Одеси. Одного разу я поїхала в Москву і Ленінград для роботи в центральних бібліотеках. Коли повернулася, чоловіка заарештували. Його повезли до тюрми просто службовою машиною. Оголошили «ворогом народу». А я стала дружиною «ворога народу». Мені пощастило, що в той час я фактично вчилася. Тому ніби зберегла своє соціальне обличчя: мене не вигнали з аспірантури.

Напередодні захисту кандидатської дисертації (1940 р.), приблизно за тиждень, мене викликали до однієї не дуже веселої установи. І, знаєте, я не злякалася, а зраділа. Адже я писала листи, думала, все з'ясувалося, дозволять побачення. Там сказали, що всі мої запити залишено без відповіді: чоловік засланий у далекі табори без права листування... Я ледве знайшла сили, щоб вийти на захист. Але пішла. Наперекір усьому. Прийшла у другу аудиторію головного корпусу, побачила обличчя друзів, однокурсників і стало тепліше.

...Тарас Іванович Семенюк був реабілітований і понівдлений у партії майже через два десятиріччя. Посмертно.

Але ще не раз били Ліну Авер'янівну слова: дружина ворога. І тоді, коли готувала докторську дисертацію, і тоді, коли вирішила вступити в партію. А ця подія була не так уже й давно, мова йде про

50-і роки. А були ж іще роки воєнні.

У 1942 році в окупованій Одесі Ліна Авер'янівна стала членом підпільної групи, якою керувала її колишня однокурсниця Поліна Василівна Ореховська. Допомогали партизанам медикаментами, перев'язочним матеріалом, грішми, даними, розповсюджували листівки, інформацію Радінформбюро... Потім включилися у роботу по організації військового госпіталю для воїнів-визволителів, яку розгорнув професор Є. І. Синельников.

— Невже я не довела... Ліна Авер'янівна плаче. І мені соромно, адже сам спровокував ці сльози своїми запитаннями. І якось недобре стало на душі: робота чи співчуття? А може, це одне й те саме?

— Ви не журіться, треба ж якось розповісти про це. Ось ви напишете, і хоч хтось дізнається про те, хто такий комуніст, більшовик, бідняк Тарас Семенюк.

Давайте про інше. Хочете, розкажу вам про свою роботу?

І Ліна Авер'янівна розповідає дивні речі. Про дослідження лімфатичної системи, про роль апендикса, що відає захисною функцією організму («Ви, мабуть, чули: колись його вважали рудиментом і навіть пропонували видаляти в дуже ранньому віці...»), про сотні операцій на тваринах, про цілу книжку, присвячену розробці методики 30 нових операцій...

Непомітно проговорили кілька годин: спочатку все про минуле, потім — про сьогоднішнє, в кінці — про майбутнє. Ліна Авер'янівна благословляє час, у якому живе.

— Не відходила від телевізора, коли тов. Горбачов був у США. Хай стане все так, як він планує. Для мене, для дітей, для моїх онуків і правнуків це буде великим щастям! Потім, коли я переглядав записи, зроблені в ході нашої розмови з Ліною Авер'янівною, сплив у пам'яті один епізод. Він ніби втілює у зримий образ.

...Початок 30-х років. Університетська колона на Першотравневій демонстрації. Над людською круговертю пропливають мальовничі транспаранти, прапори, дитячі обличчя, а портрети вождів — поруч з портретами відмінників навчання. І мале дівча, гордо вказуючи на один з портретів, радісно вигукнуло: «Це — моя мама!»

О. ГУБАР

Знайти

іскорку у справі

Порядок денний чергового засідання комітету комсомолу університету не був незвичайним, швидше, традиційним — стан внутрішньої роботи.

Доповідав секретар комітету комсомолу Юрій Бошко. Слухали, як завжди — була можливість подумки відволіктися на питання, які «справи не стосуються». Але ось почали обмінюватися думками про наболіле, і обличчя пожвавішали. Вийшла гостра розмова... простили роботу комітету комсомолу. І на її фоні видався стороннім предметом задалегідь підготовлений багатослівний проект рішення. До якого ж висновку дійшли? Треба по-

справньому бути у гущі студентських колективів.

Дісталось і газеті «За наукові кадри». Члени комітету комсомолу гладких висловів не шукали, говорили відверто, критикували по-діловому. І хороших конструктивних думок було сказано чимало. Лише у таких дискусіях народжується «іскорка», якої сьогодні так не вистачає всім нам.

У засіданні комітету комсомолу ОДУ взяв участь і поділився своїми враженнями про його роботу заступник секретаря парткому з ідеологічної роботи І. М. Коваль.

Власкор.

За владу Рад на Україні

(Початок на 1-й стор.)

сїї права на самовизначення аж до відокремлення.

Керуючись настановою В. І. Леніна про те, що тільки «при єдиних дії пролетарів великоруських і пролетарів українських вільна Україна можлива, без такої єдності про неї не може бути й мови», робітничий клас і селянство України, міцно пов'язані з трудящими Росії історичною долею і тривалою одвічною спільною революційною боротьбою, у вирішальні дні боротьби за перемогу Великої Жовтня йшли пліч-о-пліч зі своїми російськими братами.

З великою радістю робітничий і селянський клас України зустрів звістку про перемогу Жовтневої революції в Петрограді і про ухвалення перших ленінських декретів на II Всеросійському з'їзді Рад. На численних мітингах в промислових центрах України робітничі, солдатські і селянські вимоги встановлення влади Рад. Період від жовтня 1917 до весни 1918 р. В. І. Ленін назвав періодом триумфальної ходи Радянської влади. Революційну настроїв мас на місцях у цей пору сприяла діяльність першого радянського уряду на чолі з В. І. Леніном. Перші заходи Ради Народних Комісарів відповідали соціально-економічним і національним інтересам трудящих всієї Росії. В історичній «Декларації прав народів Росії», опублікованій 3 листопада 1917 року, були зазначені закріплені ленінські принципи рівноправності і дружби народів, право на державне самовизначення. «Декларація» снасувала будь-які національні привілеї для всіх народів Росії.

Слід зазначити, що обстановка, в якій наростала боротьба за перемогу соціалістичної революції на Україні, була надзвичайно складною. Вона характеризувалася переплетінням класових і національних протиріч, лютим опором експлуататорів, що їх підтримував міжнародний імперіалізм. Революційним робітникам, солдатам і селянам України довелося вести боротьбу водночас проти сил Тимчасового уряду і буржуазно-націоналістичної Центральної ради, яка діяла в союзі з донською кадєтсько-каледінською контрреволюцією. Частина селян, солдатів, міських дрібна буржуазія перебували тоді ще під впливом українських буржуазно-націоналістичних партій. За цих складних умов більшовики України завдяки керівництву і підтримці В. І. Леніна і ЦК партії зуміли визначити чітку стратегічну лінію і застосували в кожній конкретній ситуації гнучку тактику.

Проте встановити Радянську владу в Києві в жовтневій дні не вдалося. Скориставшись з того, що революційні війська були зайняті боротьбою проти сил Тимчасового уряду, Центральної рада 1 листопада проголосила себе верховною владою на Україні. Незважаючи на це, збройна боротьба київських пролетарів наростала.

Переломним моментом у боротьбі за здійснення ідеалів революції на території України став перший Всеукраїнський з'їзд Рад, який відбувся 24—25 грудня 1917 року в Харкові і висловив корінні інтереси й волю абсолютної більшості українського народу, проголосивши Радянську владу на Україні та утворення Української Радянської Соціалістичної Республіки. В історичному рішенні з'їзду від 12 (25) грудня 1917 р. підкреслено: «Влада на території Української Республіки віднині належить тільки Радам робітничих, солдатських і селянських депутатів».

Додержуючись принципів пролетарського інтернаціоналізму, перший Всеукраїнський з'їзд Рад розв'язав питання про самовизначення України. Українська Радянська Республіка була визнана в резолюції з цього питання федеративною частиною Російської Республіки.

Вперше за багато століть український народ став повноправним господарем своєї долі, здобув справді народну державність і умови для економічного, політичного і культурного розвитку, для зміцнення братерського співробітництва з трудящими Радянської Росії.

Характеризуючи обстановку на Україні в перші після з'їзду дні, В. І. Ленін зазначав, що «революційний рух українських трудящих класів за повний перехід влади до Рад, набирає все більшого розмаху і обіцяє перемогу над українською буржуазією в найближчому майбутньому».

Протягом січня й початку лютого 1918 року в усіх районах України перемогла Радянська влада.

Історія напруженої боротьби трудящих України за перемогу соціалістичної революції простовує твердження буржуазних і буржуазно-націоналістичних фальсифікаторів, що нібито влада Рад була силою нав'язана українському народові російськими більшовиками, що її нібито принесено на Україну «на багнетах з півночі». Встановивши Радянську владу і відстоявши її в роки громадянської війни, український народ в сім'ї братніх народів СРСР за 70 років добився значних успіхів в усіх сферах соціалістичного будівництва.

В умовах виконання рішень XXVII з'їзду КПРС трудящі Радянської України намагаються зробити максимальним свій вклад у перебудову, якою живе зараз уся країна.

Н. КОЛЮЖКО,
доцент кафедри історії Української РСР, історіографії та джерелознавства.

В ногу з часом

Недавно радянський народ урочисто відзначив 70-ту річницю Великого Жовтня, і нам, ветеранам Великої Вітчизняної війни і праці, хотілося послухати старих комуністів про їх анекдот у становлення і зміцнення Радянської влади у різні періоди життя країни. Цьому і були присвячені наші чергові збори.

Свєнія Володимирівна Гороховська, член КПРС з 1920 року, зустріла революцію у містечку Аleshки, під Херсоном; коли місто захопили денікінці, знаходилася у підпіллі. У безперервній праці проходить її життя, вона і зараз тісно пов'язана з молоддю, комсомолом.

Бєла Яківна Чапенко, член партії з 1926 року, корінна лєнінградка, розповіла про життя Лєнінграда, про Сергія Мироневича Кірова, його винятковий демократизм і простоту... Надзвичайно цікавою була її розповідь про диспут між А. В. Луначарським і митрополітом Введенським у Лєнінградській філармонії.

Катєрина Антонівна Позігун згадувала про те, як у 1925 році жила в сільськогосподарській комуні, як зустрічало населення перший трактор «Фордзон», як люди боялися небаченої машини; довго довелось комсомольцям агітувати селян, доводячи переваги залізного коня.

Важкий шлях пройшла Катєрина Антонівна. Під час війни вона працювала в одному з райвиконкомів Тамбовської області, після війни була секретарем парткому нашого університету.

Олександр Василівна Гриньова присвятила свій виступ спогадам про перші роки радянського університету, про тодішні бригадні методи навчання. Її випуск був першим після Жовтневої революції. Досі Олександр Василівна очолює групу ветеранів комсомолу ОДУ, багато сил і уваги віддає цій роботі.

А якою цікавою була розповідь **Антоніни Іванівни Дьоміної** про перше пожаттєве десятиріччя! Її мрія стати сільською вчителькою збулася. І вона — ще дівчинка, — прийшла другим учителем бідної сільської школи у прикордонному районі Волочиська. Вчила, виховувала, організувала самодіяльність. А навколо були бідність, голод, холод.

Виступив перед присутніми і **Порфирій Іванович Потапєнко**, учасник громадянської війни, доброволець, який служив у Червоній Армії з 16 років. Вєтан Великої Вітчизняної війни, член КПРС з 1926 року, він служив на лінкорі «Марат», після демобілізації працював інструктором райкому партії у Москві. У період Великої Вітчизняної війни Порфирій Іванович дійшов від Москви до Праги, брав участь у Параді Перемоги на Червоній площі...

Ми слухали наших товаришів, і гордість за всіх простих радянських людей сповнювала наші серця. Вєтєрани можуть пишатися тим, що було зроблено, але вони думають і про те, що іще можна і треба зробити для народу, для країни.

Можливо, і комсомольцям слід було б частіше зустрічатися з вєтєранами? Після таких зустрічей молоді яснішою і зрозумілішою була б масштабність наших справ, досягнєнь і перемог.

О. СТЕПАНОВА,
член президії ради вєтєранів
війни і праці ОДУ.

Нові книжки

До наукової бібліотеки ОДУ надійшла література з питань інтеграції вищої школи з наукою та виробництвом. Пропонуємо читачам короткий огляд.

Давиденко Л. Н. і Воробьєва Е. М. Інтеграція вузовської науки і виробництва. — Мінск: изд-во університету, 1987.

У книжці, адресованій керівникам і працівникам вищої школи, докладно розглянуто економічні аспекти взаємозв'язку вузівської науки й виробництва. Окрема глава присвячена навчально-виробничим об'єднанням.

Яковлев И. П. Інтеграція вищої школи з наукою і виробництвом. — Л.: изд-во університету, 1987.

Монографія, що узагальнює досвід радянської і зарубіжної вищої технічної школи, розглядає систему вищої освіти — на-

ука — виробництво й аналізує соціальну зумовленість зближення навчального процесу з практичною діяльністю. До книжки додано солідний бібліографічний довідник, що складається зі 186 назв.

Методические проблемы совершенствования вузовского образования (Сборник статей). — Томск: изд-во университета, 1987.

Це — збірка статей працівників Томського університету. Основний його розділ: «Соціальні і психолого-педагогічні аспекти професіоналізації навчально-виховного процесу у вузі». В кількох статтях розглянуто проблеми професійної підготовки хіміків, юристів, ботаніків. Мають місце і такі статті, як «Роль ділових ігор у підвищенні професійного рівня студентів», «Дискусія як засіб активізації навчального процесу», «З досвіду професіоналізації навчання в системі вуз — академічний інститут» та інші, що стануть у пригоді викладачам.

С. КИРИЧЕНКО,
головний бібліограф
НБ ОДУ.

Фонд цікавих творів?

Останнім часом у нашій пресі з'явилося чимало творів, які яскраво і правдиво відбивають білі плями нашої історії. Серед них «Дети Арбата», «Зубр», «Бєлые одежды», «100 днєй до приказа» та багато інших. Як відомо, в бібліотеках на них величезні черги. Ці твори викликають палкі суперечки. Комсомольські організації курсів хотіли б провести диспути за цими творами, але всьї бєда в тому, що багато хто їх не читав. А проводити дискусії, коли одні читали самі твори, а інші — лише критику на них, нецікаво, та й недоцільно.

У зв'язку з цим на нашому факультеті народилася ідея створити «Художній фонд цікавих творів». Парторганізація історичного факультету підтримала ідею. Буде фонд, буде і місце для його зберігання. Можливо, його відкриють в гуртожитку на Островидова, 64, де кожен бажаючий зможе прийти у читальний зал і прочитати твори, які його цікавлять. Звичайно, у майбутньому можна організувати колективну передплату на художні журнали, але як бути з тими творами, які вже друкувалися в журналах? Чекаючи виходу окремих видань? А поки будемо

чекати, з'явиться багато нових творів. Можливо, варто розмножити кожен цікаву річ на ротапринті? Нам потрібна порада — до кого звертатися з цього приводу і що треба зробити, щоб наша ініціатива стала реальністю, а не залишилася просто хорошою ідеєю.

А. ДАНИЛОВ,
заступник секретаря комсомольського бюро історичного факультету з ідеологічної роботи.

ВІД РЕДАКЦІЇ: питання А. Данилова ми адресуємо учбовій частині університету і сподіваємося, що комсомольцям істфаку буде дана вичерпна відповідь. Ініціатива істфаківців, справді, заслуговує на найвищу увагу всіх зацікавлених інстанцій.

Друге народження

В Одеському літературному музеї відкрилася виставка, присвячена 90-річчю видатного радянського літератора Івана Кіндратовича Микитєнка.

Буває так, що по-справжньому всенародне визнання приходить до письменника лише після його смерті. У Івана Кіндратовича доля склалася інакше. Становлення Микитєнка як літератора відбулося в Одесі, у бурхливі двадцяті роки. Вже тоді ім'я молодого письменника, драматурга, критика стало широко відоме на Україні. За своє недовге життя Іван Кіндратович встиг багато: був одним із організаторів нового українського театру в Одесі, багато друкувався, активно співробітничав у кількох літературних товариствах. Встигав скрізь і до кожної справи ставився серйозно... 1937 рік — один із піків культу особистості — став рокомим у житті письменника. Його загинув і чергове «ворог народу» на тривалий час викреслили творчість Микитєнка з радянської літератури. Сім'я з чималими труднощами зберегла його архів, завдяки якому та ще спогадам сучасників стало можливим знайомство з письменником, його діяльністю сьогодні. Добре ім'я письменнику повернули на ХХ з'їзді партії.

І ось в Одесі проводиться Дні Микитєнка. У день відкриття виставки відбулася зустріч сина письменника — Олега Івановича Микитєнка з одеськими письменниками, працівниками театру, студентами. Зустріч викликала той особливий інтерес, який виникає у людей під час зіткнення з справжньою історією. Зупинившись біля пам'ятного документа чи старої театральної афіші, соратники Івана Кіндратовича схвилювано розповідали про свої зустрічі з ним.

Згадує колишня артистка ук-

раїнського театру Держдрами К. Л. Шнейдер: «Іван Кіндратович часто читав свої п'єси. Втім, назвати це просто читанням — мало. Він грав, грав від початку і до кінця всю п'єсу. І артисти, і глядачі, зачаровані його голосом, вже ніби дивилися готовий спектакль».

Частина експонатів представлена широкому глядачеві вперше. В них гірка правда про той час, коли талант, відданість справі партії, народу не були захистом від святенництва, доносів, беззаконної розправи.

Розповідає літературознавець, науковий співробітник бібліотеки імені Горького Григорій Зленко: «Ім'я Івана Кіндратовича Микитєнка прийшло до мене, як, мабуть, і до всього мого покоління, з великим запізненням. Я дізнався про нього приблизно в середині 50-х років, тобто після ХХ з'їзду КПРС. До того часу це ім'я було викреслено з усіх підручників літератури, з журналів у бібліотеках були вирвані твори Микитєнка. Навіть сьогодні не можна байдуже дивитися на цю ганьбу — сторінки книжок письменника, де чиясь рука викреслювала ім'я Микитєнка чорним, червоним, фіолетовим. Таким був той час».

Так, той час минув, таке не може, не повинно повторитися...

Друге народження творчості письменника відбулося. Про це свідчить і виставка в Літературному музеї, присвячена Івану Микитєнку.

А. ПАНАСЮК,
науковий співробітник
Літературного музею.

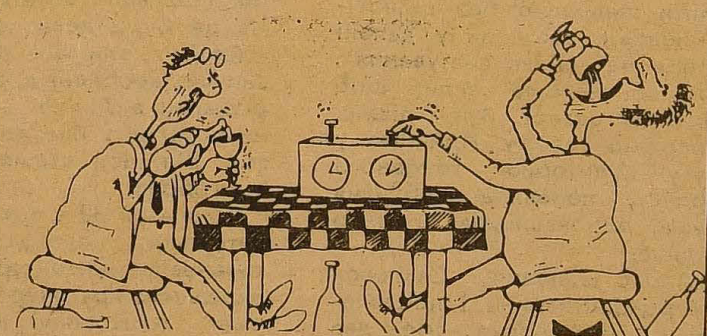
ОТВЕТЫ НА КРОССВОРД, ОПУБЛИКОВАННЫЙ В «ЗНК»

№ 35 от 6.11.87. г.

ПО ГОРИЗОНТАЛИ: 1. Нейтрон. 2. Перенат. 10. «Ревизор». 11. Лазер. 12. Ремиз. 16. Манаренко. 18. Кєпи. 19. Окно. 20. Прогноз. 21. Акробат. 25. Имам. 26. Киев. 27. Аллигатор. 30. «Радио». 33. Аргон. 34. Адмирал. 35. Кентавр. 36. Шоколад.

ПО ВЕРТИКАЛИ: 2. Йємен. 3. Осєр. 5. Енот. 6. Купєр. 7. Тєлєжка. 8. Кипарис. 9. Кєзерог. 13. Калєндула. 14. Анкордеон. 15. Спартак. 17. Аксамит. 22. Либєрти. 23. Нигєрия. 24. Овєяна. 28. Титан. 29. Арєал. 31. Удав. 32. Камо.

Составили: Т. Корнєщук и В. Юхимєнко.

«Гросмейстєри».

ОБ'ЯВА

Дорогі друзі! В університеті продовжують роботу клуби «Атеїст» (кафедра атеїзму) і «Контрпропаганда» (кафедра наукового комунізму). Бажаючі взяти участь в їх діяльності повинні звертатися за довідками у комітет комсомолу ОДУ до заступника секретаря комсомольської організації С. Ахлємова.

День прав людини

Щоріку 10 грудня за рішенням ООН відзначається День прав людини. Як відомо, проблеми прав людини, свободи і демократії, взаємовідносин громадянина і суспільства є предметом гострої ідеологічної боротьби на світовій арені.

Ці питання не можуть не хвилювати і наших іноземних студентів. Саме тому з великим інтересом брали вони участь у зустрічі за «Круглим столом» по темі «Права людини» організованої кафедрою російської мови як іноземної. Зустріч з аспірантами і стажистами з Афганістану, Ірану, Сирії, Алжєру, Єгипту, Франції проводив доцент кафедри державного і адміністративного права М. Є. Чернєс.

Він розповів про міжнародний аспект проблеми прав людини, про співвідношення міжнародного і внутрішнього права. Про те, що в поняття «права людини» Радянський Союз вважає необхідним внести, поряд із забезпеченням громадянських і політичних свобод, всі аспекти, які забезпечують гідне існування людської особистості в сучасному світі. У протилежному випадку термін «права людини» ризикне залишитися пропагандистським тезисом.

Аспіранти скористалися можливістю задавати питання, на які доцент М. Є. Чернєс відповів докладно і переконливо, висловлювали свою думку.

Подібні зустрічі приносять велику користь іноземним студентам.

В. КОРНЄЛОВА,
Старший викладач
кафедри РЯІ

СПОРТИВНІ НОВИНИ

Продовжується першість міста з водного поло. Команда ОДУ буде боротися у фіналі за 2—4 місце.

З 22 грудня цього року починається першість ВДФСТ профспілок з волейболу. Бере участь команда ОДУ.

Тривають ігри першості ВДФСТ профспілок з баскетболу.

У першості ВДФСТ профспілок з ручного м'яча взяла хорроший старт команда ОДУ, обігравши своїх суперників у перших двох іграх — команду політехнічного інституту і команду технологічного інституту (команда входить у першу трійку команд у місті). Тренер команди — Олена Миколаївна Ноздріна.

19 грудня о 10.00, 20 грудня о 16.00 у спортивному залі університету будуть проведені змагання на першість ВДФСТ з художньої гімнастики.

Б. БОЙКОВ,
студент 2 курсу юрфаку.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одєса-Цєнтр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одєса, вул. Радянської Армії, 24, 1-й поверх, кімната 9.

ДЗВОНІТЬ:

тел. 23-84-13

Редактор **М. ЩЕРБАНЬ.**